

heeft, is zijn 'verhaal' meer of minder overtuigend. Zelf zegt de auteur van deze biografie, W. van der Zwaag, dat voor het welslagen van zo'n onderneming 'enige geestelijke affiniteit, in elk geval inlevingsvermogen' vereist is (p. 262). Zijn boek laat overduidelijk zien, dat de auteur over deze beide eigenschappen beschikt. Het resultaat is er dan ook naar: een met veel empathie geschreven boek over 'de strijd bare dichter-geleerde' (p. 258), 'deze bizarre persoonlijkheid' (p. 269), die Willem Bilderdijk voor Van der Zwaag is. Tegelijkertijd ben ik van oordeel, dat kritische zin en het vermogen tot distantie, – aspecten van de wetenschappelijke pool, die evenzo wezenlijk is voor een biografie als de artistieke pool –, in dit boek minder sterk naar voren komen. Het jaar 1795 moge voor Bilderdijk catastrofale gevolgen hebben gehad, maar dat het ook voor onze natie een fatale ommekeer heeft betekend (p. 7), lijkt als waardering een gevolg van een te snelle identificatie. Zo zijn er meer voorbeelden te geven van door Bilderdijk gehuldigde opvattingen, die Van der Zwaag wel erg vlug overneemt.

Van der Zwaag heeft bij deze levensbeschrijving een advies van Allard Pierson ter harte genomen en gekozen voor een zij het niet geheel consequent toegepaste chronologische opbouw. De hoofdstukken 2 t/m 9 behandelen Bilderdijks levensloop, waarbij soms politieke verschuivingen (2. Bilderdijk tijdens de Republiek, 5. Bilderdijk tijdens koning Lodewijk Napoleon), soms veranderingen in de persoonlijke levenssfeer (7. Bilderdijk als privaatchoort te Leiden, 9. Bilderdijks laatste levensperiode te Haarlem) als cesuren worden gehanteerd. Het resultaat voldoet, ook al zou ik aan een consistent periodiseringsschema de voorkeur hebben gegeven. Het meer thematisch opgezette hoofdstuk 8, getiteld 'In conflict met de geest des tijds' staat hier wat vreemd tussen, te meer omdat die titel eigenlijk op heel Bilderdijks levensloop van toepassing is. Thematisch van aard zijn ook de drie laatste hoofdstukken. Vanuit een drietal perspectieven, Van stoïcijn tot bevindelijk Christendom, Bilderdijks levens- en wereldbeschouwing en Willem Bilderdijk, vader van het Réveil, wordt hier Bilderdijks 'inwendige leven' beschreven en gewogen. Het is echter de vraag of genoemde perspectieven t.o.v. elkaar wel zo goed onderscheiden kunnen worden (En nu laat ik het problematische van die ontkoppeling van 'uiterlijke' levensloop (hoofdstuk 2 t/m 9) en innerlijk leven (10 t/m 12) maar buiten beschouwing). Een gevolg van Van der Zwaags wijze van thematiseren is bijvoorbeeld dat Bilderdijks houding ten opzichte van de kerk nu in twee verschillende hoofdstukken aan de orde komt. In hoofdstuk 10 komt vooral Bilderdijks kerkelijke meelevenheid ter sprake, in hoofdstuk 11 zijn beoordeling van de in de Hervormde Kerk gehuldigde leer. Het was wellicht zinvoller